

емоційної включеності та інші, а також етапи художньо-ігрової діяльності, такі як емоційно-орієнтований етап, емоційно-творчий етап, емоційно-смысловий етап.

Список використаних джерел

1. Богуш А. М. Духовні цінності в контексті сучасної парадигми виховання. *Виховання і культура*. 2001. № 1(1) С. 4-10.
2. Глушкова Л. І. Моральне виховання дошкільників засобами художньої літератури. *Таврійський вісник освіти*. 2016. № 4 (56). С. 40-45.
3. Пірожено Т. О. Сучасні діти – відображення цінностей дорослого світу: методичні рекомендації. Київ– Кіровоград: вид-во Імекс – ЛТД, 2014. 120 с

*Катерина Стецюк,
студентка магістратури спец. 012 «Дошкільна освіта»
Науковий керівник – к. пед. н., доц. Лілія Мельничук,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені акад. С. Дем'янчука»*

ЦІННІСНЕ СТАВЛЕННЯ ЯК ДИДАКТИЧНА КАТЕГОРІЯ ТА РЕЗУЛЬТАТ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ З ЖИВОЮ ПРИРОДОЮ

Сучасне суспільство, яке прагне жити в гармонії з довкіллям, має формувати систему істинних цінностей у кожного громадянина, утверджувати особистісну позицію «мислити глобально» та «діяти локально». Відтак впливає необхідність розроблення та реалізації програм екологічної освіти населення, що зумовлює перегляд ставлення людини до природи, розуміння ідеї сталого розвитку на планеті, тотальної екологізації життя людей, перехід від сервотехнології (небезпечної для довкілля) до екотехнології (спрямованої на збереження довкілля). Натепер екологічна освіта є самостійним елементом загальної системи освіти. З іншого боку, вона має виконувати інтегративну роль в усій системі освіти.

Саме тому одним із пріоритетних завдань дошкільної освіти є формування еколого-природничої компетентності дитини. Актуальність ознайомлення дітей дошкільного віку з природою в контексті формування знань та уявлень про природу задекларовано

у низці нормативних документів а саме: в Державній національній програмі «Освіта» (Україна ХХІ ст.), Законі «Про дошкільну освіту», «Про охорону дитинства», Базовому компоненті дошкільної освіти (нова редакція), Концепції екологічної освіти в Україні. В означених документах законодавчо закріплено прогресивні зміни, що відбулися в освітній політиці держави в період становлення незалежної України, а також проголошені нові пріоритетні завдання екологічного виховання в системі дошкільної освіти.

У працях О. Водовозової, Тихеєвої, Л. Шлегер, Н. Яришевої розкрито шляхи реалізації дидактичних принципів, на основі яких у дітей дошкільного віку формується розуміння зв'язків людини і природи.

Для ґрунтовного дослідження процесу формування у дітей дошкільного віку ціннісного ставлення до природи необхідно проаналізувати сутність таких ключових понять, як «цінність», «ставлення» та «ціннісне ставлення». Окрім цього, важливо розглянути «ціннісне ставлення» у контексті дидактичної категорії, а також як результат ознайомлення дітей із живою природою.

У контексті виховання дітей дошкільного віку формування ціннісного ставлення до природи передбачає усвідомлення важливості природних багатств та їхньої ролі у житті людини. Діти мають навчитися не лише сприймати природу як джерело матеріальних благ, але й цінувати її як унікальне середовище, яке потребує збереження та захисту.

Таким чином, робота з дітьми дошкільного віку у цьому напрямі повинна поєднувати когнітивні (знання про природу) та емоційно-ціннісні (розвиток любові та поваги до природи) аспекти, що забезпечить гармонійний розвиток їхнього ставлення до довкілля.

З метою виховання у дітей дошкільного віку ціннісного ставлення до природи важливо створювати ситуації, у яких діти можуть проявляти активність, спрямовану на реалізацію цінностей. Це можуть бути практичні дії з догляду за рослинами, участь у спільних екологічних проєктах або формування звичок ощадливого ставлення до природних ресурсів. Такий підхід допоможе дітям

зрозуміти значущість природи, перевести цінність її з абстрактної категорії в актуальну й сприяти розвитку відповідального ставлення до довкілля.

Поняття «ставлення» включає як когнітивну (розуміння об'єкта чи явища), так і емоційно-ціннісну (суб'єктивне значення для людини) складову. Формування ставлення у дітей дошкільного віку є важливим завданням, яке забезпечує їх соціалізацію та гармонійний розвиток.

Особливо значущим є виховання позитивного ставлення до природи. Для цього важливо створювати умови, за яких дитина зможе формувати як когнітивні знання про природне середовище, так і емоційно забарвлене сприйняття його значення. Практичні дії, наприклад, догляд за рослинами або спостереження за природними явищами, сприятимуть усвідомленню важливості природи як частини життя кожної людини.

Ставлення» – це «потенціал виборчої активності людини у зв'язку з різними сторонами дійсності» [1].

Ціннісне ставлення слід розглядати як інтегративне поняття, що поєднує когнітивний (усвідомлення значущості об'єкта), емоційний (суб'єктивне ставлення до об'єкта) та поведінковий (реалізація ставлення через діяльність) аспекти. Особливо важливо підкреслити, що формування ціннісного ставлення у дітей дошкільного віку вимагає залучення до активної діяльності: ігор, творчих занять, спостережень та практичної взаємодії з об'єктами природи чи культури.

Таким чином, ціннісне ставлення не є статичним утворенням, а розвивається в процесі життєдіяльності, зокрема через усвідомлене й осмислене сприйняття дійсності.

Ціннісне ставлення як дидактична категорія передбачає «усвідомлене, емоційно забарвлене та діяльнісно орієнтоване ставлення особистості до об'єктів природи. У цьому контексті предметними цінностями, які стають об'єктами ціннісного ставлення, є «все різноманіття природних об'єктів та предметів людської діяльності» [3].

Ціннісне ставлення до природи сприяє формуванню в дітей:

1. Екологічної свідомості – розуміння зв'язку між природою і людиною.

2. Соціальної відповідальності – усвідомлення необхідності зберігати природу для майбутніх поколінь.

3. Емоційно-ціннісної чутливості – здатності співпереживати та виявляти турботу про живі істоти.

Таким чином, ціннісне ставлення як результат ознайомлення дітей із природою є важливим елементом виховання екологічної культури, яка формує гармонійно розвинену особистість.

Ціннісне ставлення до природи формується на основі емоцій, які виникають у людини через особистісну реакцію на взаємодію з природними об'єктами. У процесі ціннісного сприйняття світу у дитини починає формуватися індивідуальна пізнавальна установка, що визначає її сприйняття та ставлення до об'єктів природи [25].

Л. Загородня розглядає емоційно-ціннісне ставлення до живої природи як три складові:

1. Основа для оцінки власних природних даних та свого організму. Дитина, спостерігаючи природу, починає усвідомлювати свою власну роль як частини природного світу, що сприяє формуванню позитивного ставлення до себе та свого здоров'я.

2. Умови раціонального природокористування. Ціннісне ставлення формує у дитини прагнення використовувати природні ресурси з обережністю та усвідомленням їх важливості для майбутнього.

3. Діяльність, пов'язана з вивченням та охороною природи. Формування позитивного ставлення до природи сприяє залученню дитини до природоохоронної діяльності [1].

Ціннісне ставлення є суб'єктивним і виникає в результаті емоційних реакцій людини на природні об'єкти [2].

Аналіз праць різних дослідників дозволяє зробити наступні узагальнення:

1. Ціннісне ставлення до природи базується на емоційних реакціях, які виникають у процесі взаємодії з природними об'єктами. Емоції відіграють ключову роль у формуванні позитивного ставлення до навколишнього середовища.

2. Ціннісне ставлення до природи є важливою передумовою формування екологічної культури особистості. Воно сприяє розвитку у дітей усвідомленого та відповідального підходу до природи.

3. Формування такого ставлення вимагає залучення когнітивного, емоційного та практичного компонентів. Діти повинні не лише здобувати знання про природу, але й переживати позитивний емоційний досвід у процесі взаємодії з нею.

Таким чином, формування ціннісного ставлення до природи забезпечує гармонійний розвиток особистості дитини та її екологічну свідомість.

Практичні завдання педагога включають створення умов для активного ознайомлення дітей із природою через інтеграцію знань, емоційних вражень і практичних дій. Це сприятиме розвитку екологічної свідомості та відповідального ставлення до довкілля.

Список використаних джерел

1. Загородня Л. Дитина в природному довіллі: впроваджуємо оновлений БКДО. *Дошкільне виховання*. 2021. № 6. С. 3-9.

2. Левківська Г. Виховуємо любов до природи. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2015. № 5. С. 60-65.

3. Лисенко Н. В. Еко-око: дошкільник пізнає світ природи: навчально-методичний посібник для студ. вищ. навч. закладів. Київ : ВД «Слово», 2015. 352 с.

Олена Турчак,
студентка магістратури спец. 012 «Дошкільна освіта»
Науковий керівник – к. пед. н., доц. Лілія Мельничук,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені акад. С. Дем'янчука»

ВЗАЄМОДІЯ ЗДО І БАТЬКІВ З ЛОГІКО- МАТЕМАТИЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Актуальною проблемою оновлення системи математичного розвитку дітей дошкільного віку є конструювання нетрадиційного